

ACC. N:R M.10317: 1-5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Hon Bertil Vide
Härad: Lunnarbo Adress: P. Espl. 17c, Lund
Socken: Hallaryd Berättat av: Matilda Vide
Uppteckningsår: 1947 Född år 1881 i Hallaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prestaven.

s. 1-5.

LUF 60.

Prestaver.

(A.U.F. Specialfrågelista 60).

I Hallands församling användas numera prestaver vid begravningar. Ordet prestaver avser blott de florbeklädda stavarna. De personer, som bära prestaverna kallas i regel prestaverande (riksprästän liksom ordet prestas). Man frågar t. ex. "Vilka prestaverade?" eller "Vilka buro prestaverna?"

Prestaver kommo i bruk först c:a 1930, då kyrkan anskaffade dylika. Tidigare ha prestaver förekommit blott vid rustika tillfällen. Första gången meddelaren sig prestaver an-

ACC. N:R M.10317

2.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vändas var år 1887 vid kyrkoherde Wies-
landers begravning, och troligen var detta
första gången det förekom. Varifrån bruket
kommit känner meddelaren ej.

Kyrkans prestaver äro två
c:a 3 alnar långa, svartmalade bräslängor
med svarvade, försilvrade knoppar upptill.
Ett stycke från övre ändan äro anbragta
rosetter av krusflor.

Prestaver förekomma ej
vid varje jordfästning, men bruket av
dessa är ej inskränkt blott till "finare"
folks begravning. De prestaverande lagas
ej ut någon viss kategori människor,
utan den dödes anförvanter anmoda dem,
som de eller den avlidne önskat, oflast
grammas eller väner till den döde. Ett
byns knekter skulle ha haft någon

särskild funktion vid begravningar, är okänt.

På de prestare-ande gå framför kistan i begravningståget.

Under färden till kyrkan och kyrkogården från begravningshuset iakttagas följande processionsordning. Närmast efter kistan följa släktingar till den avlidne samt bärare. Som bärare fungera släktingar eller - om släktingar ej finnes - grannar, och de närmaste släktingarna bära vid kistan i huvudända). Efter dessa följa övriga begravningsgäster utan någon särskild rangordning. Vänligt är, att "ve-kastapästern", d. v. s. den som förättar bön före avfärden från begravningsgården (läser ut liket), åker på likvagnen bredvid kuskén. De prestare- förekomma,

ACC. N:R M. 10317

så äka de prestaverande före likvagnen
och hålla prestaverne upprätta. Äka de
i bil, så hållas prestaverne utanför
fönstren, ofta stötta mot bilens fot-
steg. Processionsordningen iakttages under
hela färden från begravningshuset
till graven.

De prestaverande stå under
hela begravningakten. (Vid prosten Rosen-
grens begravning år 1933 sulto dock de
prestaverande, ty likpredikan och begravnings-
messa förekom, och dessutom höllos tal
i kyrkan.) Prestaverne bäras lodrätt
framför den axel, som är längst från
kistan (i rytt), och då de prestaverande
stå, så stödja de prestaverne mot
marken. Att sänka prestaverne över
gravnen förekommer ej. Sedan grav-

4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 10317

sällningen ägt rum och begravningsfolket
går från graven, läggas i närheten
med invid graven, där kyrkvärdaren tar
hand om dem.

Allt gravkorset barits i
begravningslöjet är okänt, liksom att
prestaver skulle ha förekommit vid
andra tillfällen än begravningar.

5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV